ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE FRANKLIN ROOSEVELTLAAN 236

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 400

Rapport opgemaakt door: Jelle Defrancq en Clémence Marchal

ABO

Derbystraat 55

9051 Gent

april 2017

Dossiernr. 21637.R.01

OE: 2017D50

Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief langs de Franklin Rooseveltlaan 236, Gent

Auteurs

Jelle Defrancq

Initiatiefnemer

Bouwheer

Projectnummer

- 21637 (intern)
- 2017D50 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, maart - april 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 400

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	31/03/2017	Interne draft
v1	05/04/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	10/04/2017	Definitieve versie

Projectteam	
Functie	*Naam*
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1 Verslag van Resultaten 7

1 Inleiding (beschrijvend gedeelte) 7
1.1 Thesaurus 7
1.2 Administratieve gegevens 7
1.3 Doel van het onderzoek 8
1.4 Aanleiding van het onderzoek 8
1.5 Afbakening onderzoeksgebied 8
1.6 Onderzoeksstrategie 10

2 Aard van de bedreiging 10
2.1 Huidige situatie 10
2.2 Toekomstige situatie 15

3 Assessmentrapport: Landschappelijke analyse 15
3.1 Topografische situering 15
3.2 Bodemkundige situering 19

4 Assessmentrapport: archeologische voorkennis 22
4.1 Historische context 23
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed 26
4.3 Cartografische bronnen 29

5 Besluit 36
5.1 Interpretatie en datering 36
5.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering 37
5.3 Samenvatting 38

6 Kwaliteitscontrole en ondertekening 39

7 Bibliografie 39
7.1 Literaire bronnen 39

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017) 9
Figuur 2: GRB met weergave van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017) 9
Figuur 3: Orthofoto (grootschalige winteropname, kleur, 2013-2015) met weergave van de bestaande toestand (bron: Bouwheer 2016; bron: Geopunt 2017) 11
Figuur 4: Overzichtsfoto van de bestaande toestand aan de Franklin Rooseveltlaan (boven) en aan de Hofstraat (onder) (bron: Google Street view 2014). 12
Figuur 5: plan gevel gebouw Franklin Rooseveltlaan (bron SUM Projects 2016) 13
Figuur 6: plan kelderniveau woning Franklin Rooseveltlaan (bron SUM Projects 2016) 14
Figuur 7: ontwerpplan toekomstige situatie (bron: SUM Projects 2016) 15
Figuur 8: Topografische kaart (1:10.000) met aanduiding van het studiegebied (Rood) (Bron: Geopunt 2017) 16
Figuur 9: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) en hoogteprofielen (Bron: Geopunt 2016) 17
Figuur 10: Hoogteprofielen (bron: Geopunt 2016) 18
Figuur 11 Hillshade (afgeleid van DTM 5m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (bron: Geopunt 2016) 18
Figuur 12: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016) 19
Figuur 13: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3a) (bron: Geopunt 2017) 20
Figuur 14: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:20.0000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2017) 20
Figuur 15: Gedigitaliseerde tertairgeologische kaart (1:50.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2016). 21
Figuur 16: 2.5D van de getuigenheuvel van de Blandijnberg met aanduiding van het studiegebied (rood). 21
Figuur 17: Tabel met geraadpleegde bronnen 22
Figuur 18: Schets van het 12e eeuwse Gent (zicht uit het oosten) met aanduidig van de belangrijkste kernen: De Sint-Baafsabdij, Sint-Pietersabdij, Gravensteen en Zandberg (Sint-Janskerk) (bron: Gent de Kuip 2017). Het studiegebied ligt nog buiten de stadsmuren (rood) 25
Figuur 19: Weergave van de meldingen uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de buurt van het studiegebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016) 26
Figuur 20: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 1000m 27
Figuur 21: overzichtstabel CAI 28
Figuur 22: Schets van Gent (zich uit het oosten) met aanduiding van de belangrijkste middeleeuwse grachten. Het studiegebied lag waarschijnlijk ter hoogte van de Muinkmeersen (bron: Gentdekuip 2017) 29
Figuur 23:Het *Panoramisch zicht op Gent* met aanduiding van het studiegebied (Blauw) (Lukasweb.be 2017) 30
Figuur 24: Stadsplan van Jacob van Deventer, 1559, met aanduiding van het onderzoeksgebied (Bibliotheca Digital Hispanica 2016) 31
Figuur 25: Civitates Orbis Terrarum (trav. 15 Gandauum), 1572, met aanduiding van het onderzoeksgebied. Uit: Braun G., Hogenberg F. & Novellanus S., *Bescheibung vnd Confractur er vornembster Stät er Welt,* band 1, 1582. (Universitäs bibliothek Heidelberg) 32

Figuur 26: Kaart van Gent van Antonius Sanderus met aanduiding van het onderzoeksgebied. Uit: Sanderus, *Flandria Illustrata*, 1641-1644 (Universiteitsbibliotheek Universiteit Gent)..... 33
Figuur 27: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2016)..... 34
Figuur 28: Vandermaelen kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2016)... 35
Figuur 29: Topografische kaart ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970) met weergave van het studiegebied (rood) (bron: Cartesius 2016). 36

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureaustudie, stadskern, perceel, Neo-Classisisme

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017D50	
ISSN-nummer	2406-3940	
Erkend Archeoloog	ABO NV	
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167	
Naam + adres onderzoeksgebied		
- straat + nr.:	Franklin Rooseveltlaan 236	
- postcode :	9000	
- fusiegemeente :	Gent	
- land :	België	
Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	X: 105 279,14 m X: 105 235,93 m X: 105 238,13 m X: 105 281,91 m	Y: 192 983,27 m Y: 192 967,51 m Y: 192 960,55 m Y: 192 977,62 m
Kadaster		
- Gemeente :	Gent	
- Afdeling :	4	
- Sectie :	D	
- Percelen :	2557a³	
Onderzoekstermijn	Maart 2017	
Thesauri	Bureaustudie, stadskern, perceel, Neo-Classisisme	

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief, dat potentieel aanwezig is, op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de bouwheer naar aanleiding van de afbraak van een structureel zwaar beschadigde meergezinswoning in de Franklin Rooseveltlaan en van twee garages in de Hofstraat te Gent. Beide structuren bevinden zich op eenzelfde perceel. Op dit perceel zullen in de toekomst 2 meergezinswoningen worden gerealiseerd.

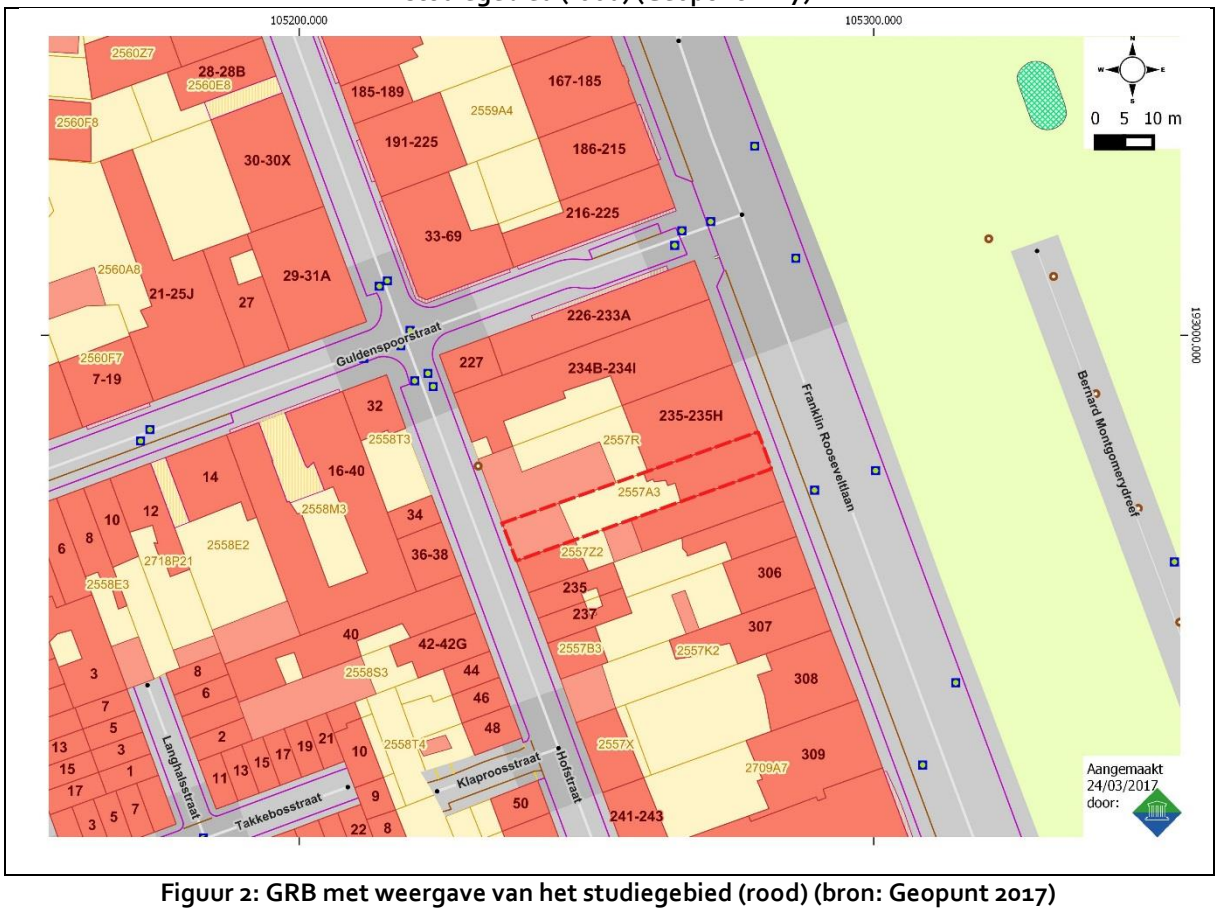
De beoogde graafwerken voor de aanleg van, de funderingen van de geplande gebouwen en verhardingen worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het onderzoeksgebied is gelegen in een beschermde archeologische zone Doordat de oppervlakte van de te verkavelen percelen de drempelwaarde van 300m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de 100m² overschrijdt moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van de site te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGEBIED

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de westzijde van het Koning Albertpark. Het strekt zich uit van aan de Franklin Rooseveltlaan, vroeger de Dierentuinlaan genaamd, in het oosten tot de Hofstraat in het westen.

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

Figuur 2: GRB met weergave van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt 366m². Het westelijke deel van het terrein wordt ingenomen als garage. Het oostelijke deel bestaat uit een onderkelderde burgerwoning met westelijke aanbouw. Het centrale deel van het studiegebied is in gebruik als privétuin (ca. 200 .

Door de oude bouwdatum van de woning(rond 1872) zijn geen bouwplannen gekend waardoor we geen zicht hebben op de precieze dieptes van de verstoringen. Wel is het volledige voorste deel van de burgerwoning onderkelderd, als ook een gedeelte van de achterzijde, wat een verstoring doet vermoeden tot op minimaal -1.50mMV.In totaal kunnen er 5 kelderruimtes worden onderscheiden, met een totale oppervlakte van circa 67 m². De vloerplaat van de garage heeft het bodemarchief tot op een diepte tussen de -0.40mMV en -0.60mMV verstoord.

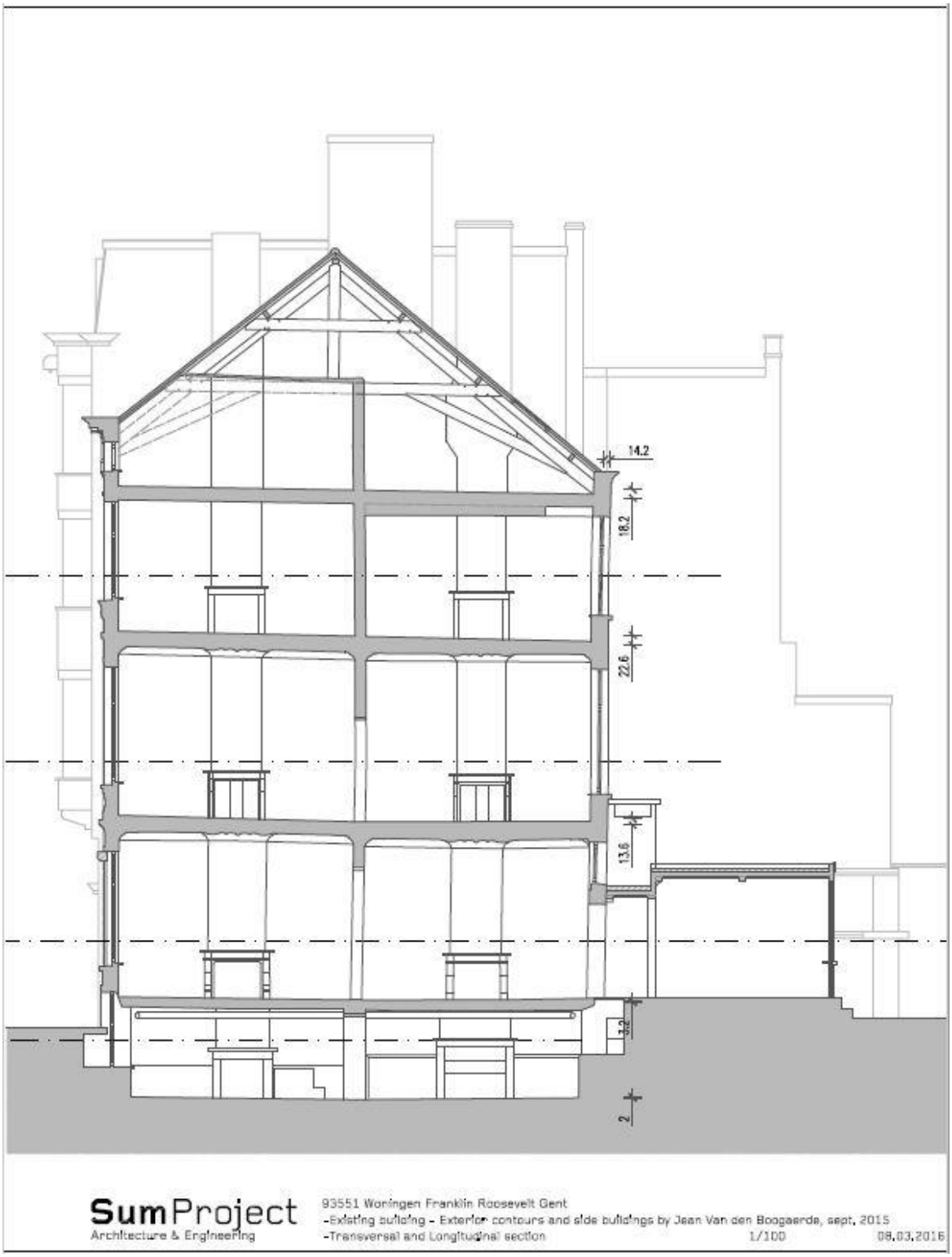
Een onderzoek van Sum projects in 2016 heeft aangetoond dat het huidige gebouw, gelegen aan de Franklin Rooselveltlaan 239 te Gent zich in zeer slechte staat bevindt. Dit rapport zal integraal als bijlage worden toegevoegd, inclusief grondplannen die tijdens dit onderzoek zijn opgesteld door een landmeter.

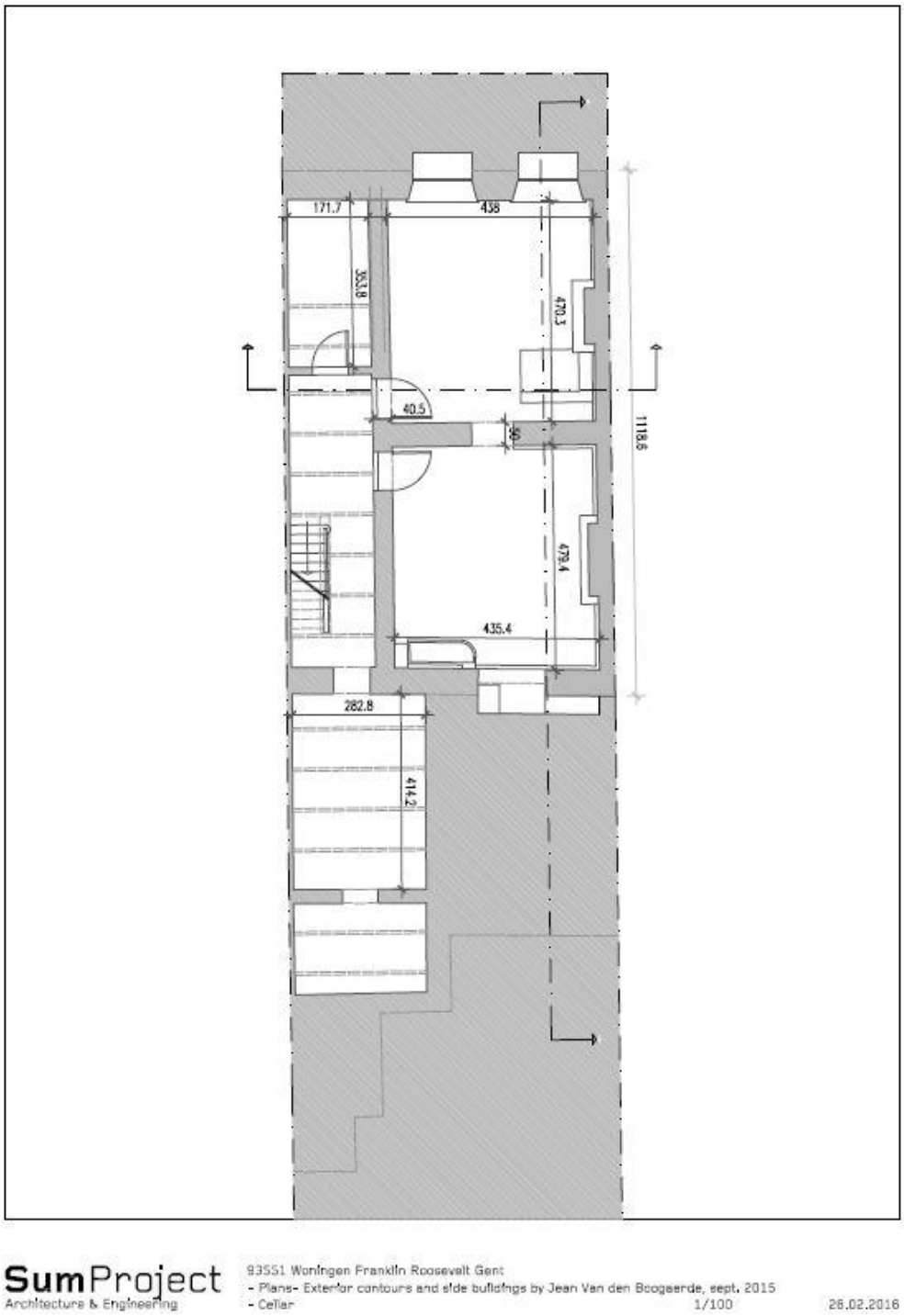
Figuur 3: Orthofoto (grootschalige winteropname, kleur, 2013-2015) met weergave van de bestaande toestand (bron: Bouwheer 2016; bron: Geopunt 2017)

Figuur 4: Overzichtsfoto van de bestaande toestand aan de Franklin Rooseveltlaan (boven) en aan de Hofstraat (onder) (bron: Google Street view 2014).

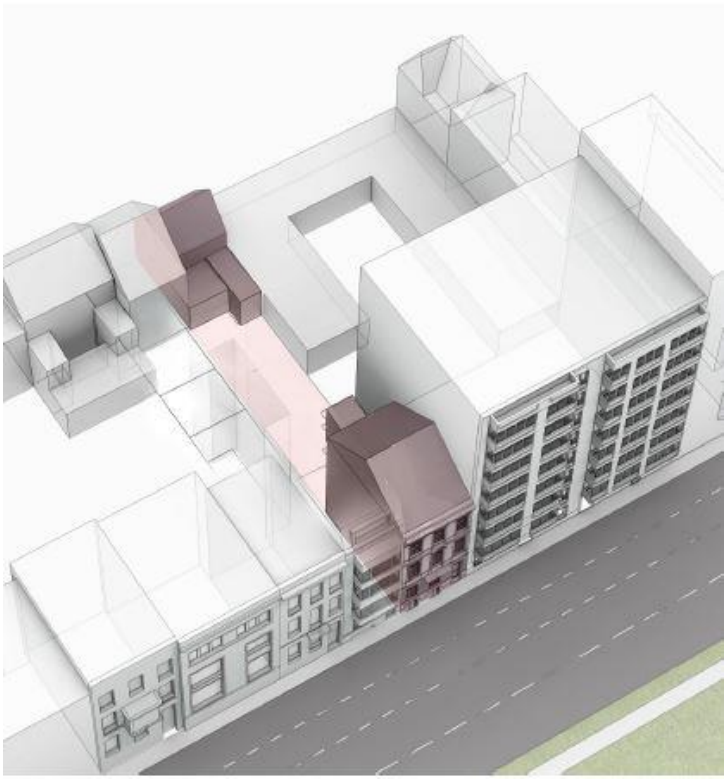
Figuur 5: plan gevel gebouw Franklin Rooseveltlaan (bron SUM Projects 2016)

Figuur 6: plan kelderniveau woning Franklin Rooseveltlaan (bron SUM Projects 2016)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het perceel tussen de Franklin Rooseveltlaan en de Hofstraat zullen 2 meergezinswoningen, onder de vorm van appartementen, worden gerealiseerd. Het bouwproject gaat uit van een virtuele verdeling van het perceel van 31m vanaf de Franklin Rooseveltlaan en 16 meter vanaf de Hofstraat. Aan de zijde van de Hofstraat zullen 2 appartementen worden gerealiseerd, waarvan 1 duplex. Aan de zijde van de Franklin Rooseveltlaan zullen 5 bouwlagen worden gerealiseerd, met 1 appartement per bouwlaag. Het gelijkvloers duplex appartement zal een oppervlakte van 108 m². Voor beide realisaties zullen er geen kelders of ondergrondse parkings worden aangelegd. Als funderingsmethode voor beide nieuwbouwen wordt geopteerd voor het gebruik van paalfunderingen. Deze methode is stabiel en eveneens minder bodemintrusiefBeide realisaties sluiten op elkaar aan doormiddel van de voorziene tuin. De tuinzone behorende tot de Franklin Rooseveltlaan bedraagt 89.62 waarvan 62.30 onverhard zal blijven. De tuinzone behorende tot de Hofstraat Het ontwerp is conform de BPA bepalingen van de stad Gent (bron: SUM Projects, project 93551 onderzoeksrapport).
Een meer gedetailleerde beschrijving wordt als bijlage toegevoegd.

Figuur 7: ontwerpplan toekomstige situatie (bron: SUM Projects 2016)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het studiegebied bevindt in het oostelijk deel van het centrum van Gent, aan de oostzijde van de Muinkschelde. Het terrein wordt aan de noord en zuidzijde ingesloten door recente appartementsblokken. Aan de west- en oostzijde liggen respectievelijk de Hofstraat en de Franklin Rooseveltbaan. De Franklin Rooseveltlaan was oorspronkelijk de Dierentuinlaan. Het oorspronkelijke

adres van het gebouw aan de Franklin Rooseveltlaan 239 was Boulevard van den Dierentuin 9. (bron: onderzoeksrapport SUM Project, 2016).

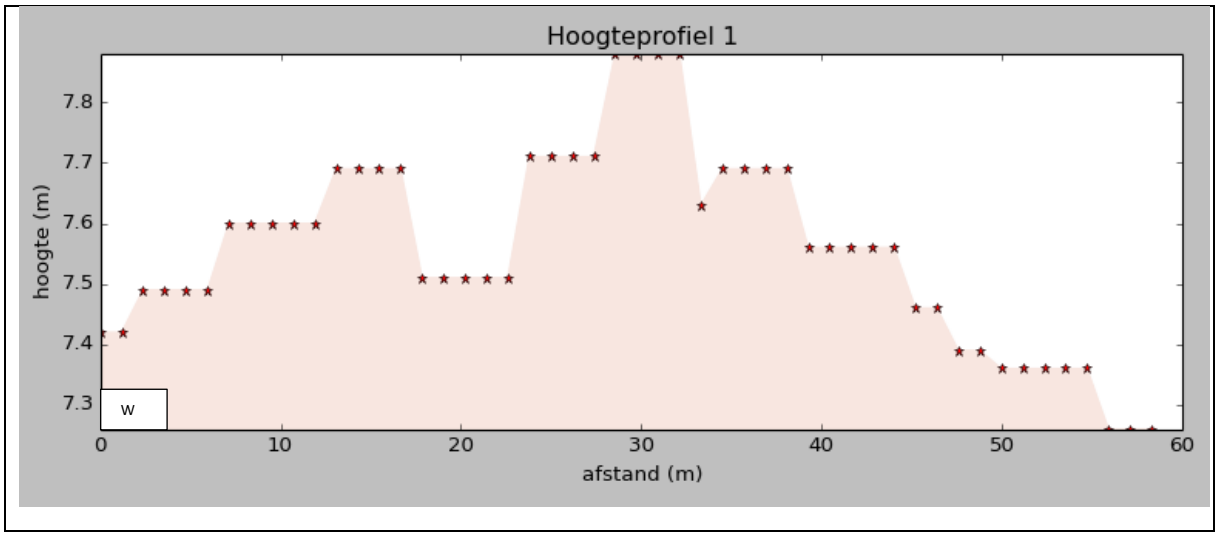
Figuur 8: Topografische kaart (1:10.000) met aanduiding van het studiegebied (Rood) (Bron: Geopunt 2017)

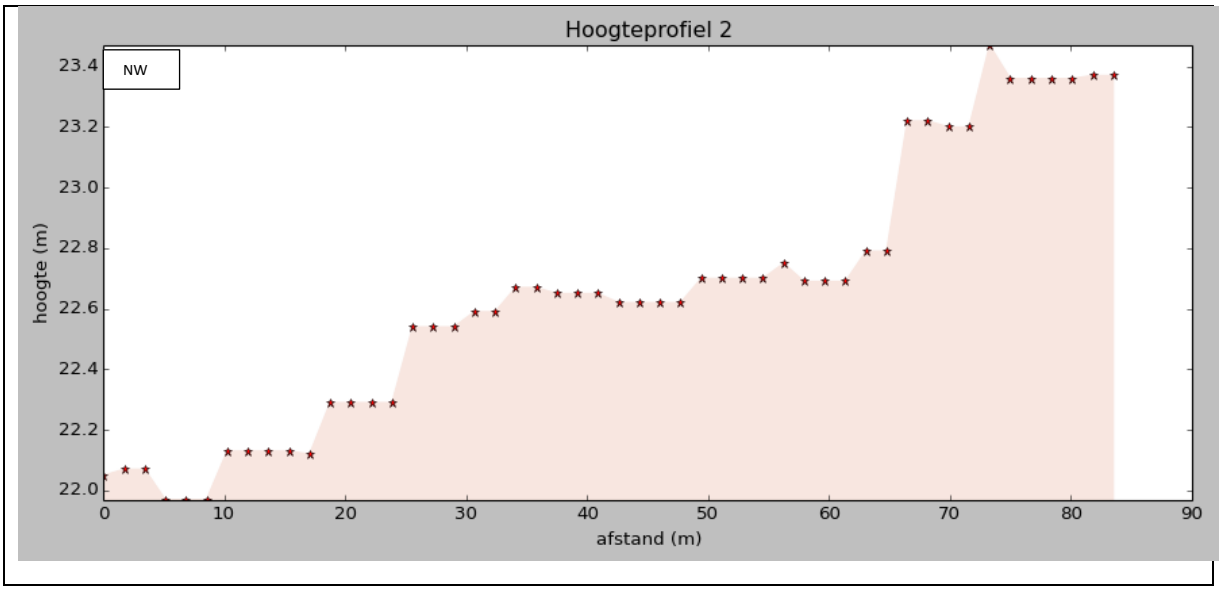
3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Het reliëf in de omgeving van het studiegebied wordt gedomineerd door de Blandinusheuvel, een zandige opduiking ten westen van het studiegebied die stijl oploopt vanaf de Muinkschelde. Het studiegebied zelf ligt in een lager gelegen vlakte op ca. 7.5mTAW. Het hoogteverloop over het terrein is dan ook laag. Van het hoogste punt centraal in he terrein (7.85mTAW) daalt de hoogte in oostelijke en westelijke richting naar ca. 7.3mTAW.

Figuur 9: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) en hoogteprofielen (Bron: Geopunt 2016).

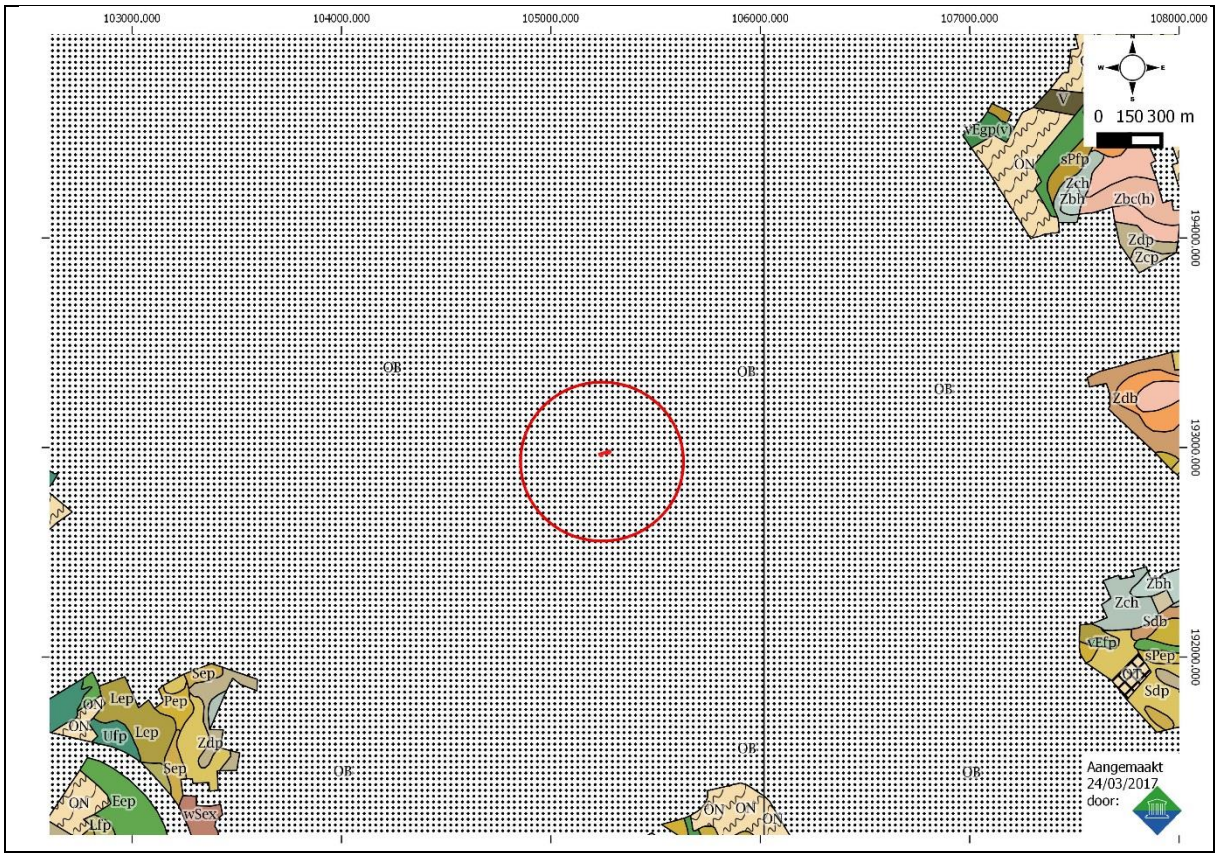
Figuur 10: Hoogteprofielen (bron: Geopunt 2016)

Figuur 11 Hillshade (afgeleid van DTM 5m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

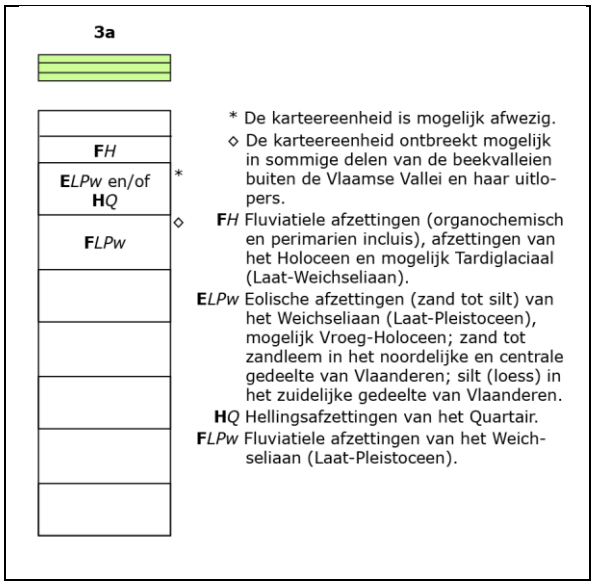

Figuur 12: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

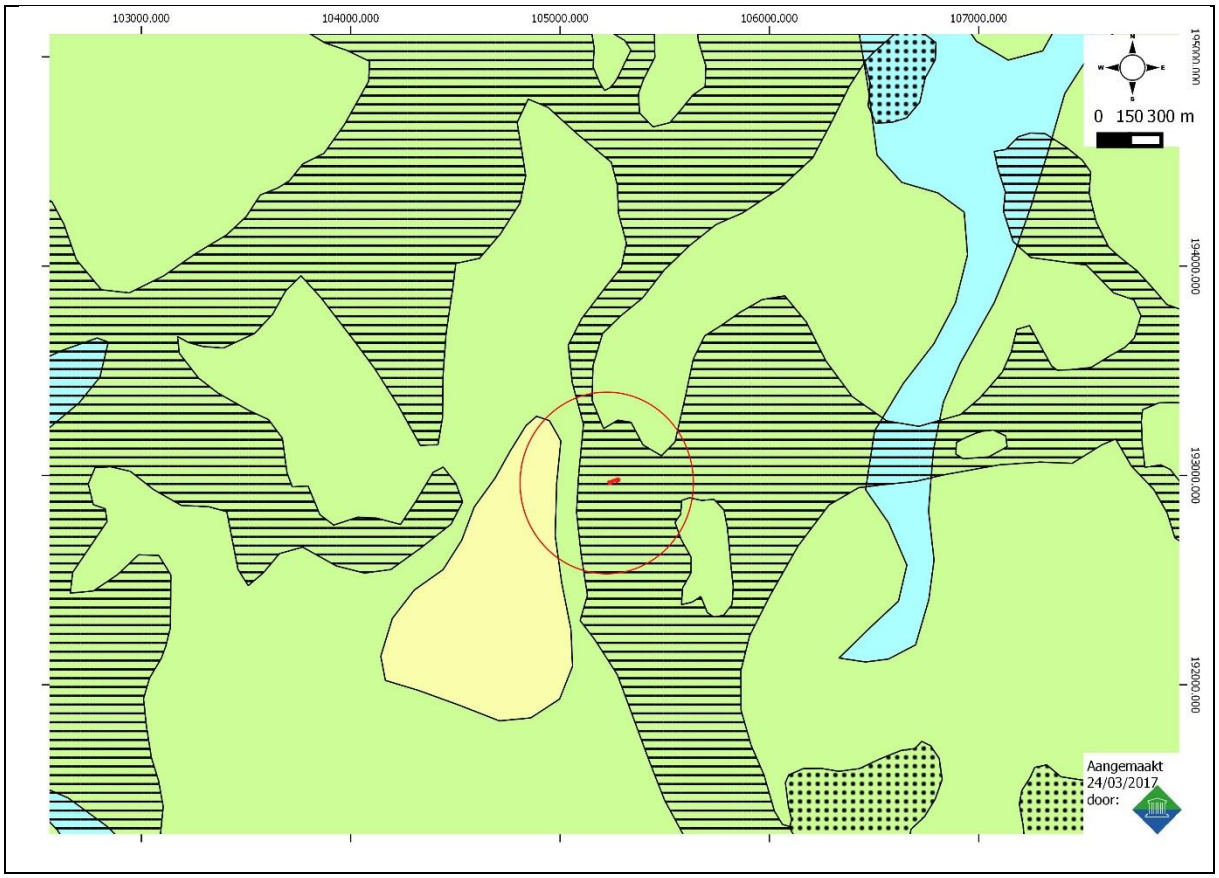
Gent is ontstaan in een laagvlakte gevormd door de samenvloeiing van Leie en schelde. De vlakte werd onderbroken door droge zandige opduikingen waarop zich de eerste kernen van bewoning vormden tijdens de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen. De natuurlijke bodems ter hoogte van het studiegebied bestonden waarschijnlijk uit natte alluviale kleiige afzettingen van Leie en Schelde of uit drogere zandgronden die boven de alluviale vlakte uittorenden. Door vele eeuwen intensieve bewoning en recente bouwwoede is van de oorspronkelijk bodem echter niets meer bewaard.

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

De quartairgeologische sequentie ter hoogte van het noordoostelijke deel van het terrein bestaat uit een basis gevormd door fluviatiele afzettingen uit het weichseliaan. Hierop is later in het weichseliaan eolisch zand afgezet (**ELpw**). Tijdens het holoceen tenslotte werd door de voorloper van de Schelde fluviatiel sediment afgezet (**F**h) op de eolische **Elpw**-afzettingen. Op die manier werden de, door eolisch zand gevormde landschappen bedekt. Bijgevolg heeft deze quartairgeologische sequentie een inherent archeologisch potentieel voor de bewaring van Paleolithisch en mesolithische sites waarmee rekening moet worden gehouden.

Figuur 13: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3a) (bron: Geopunt 2017)

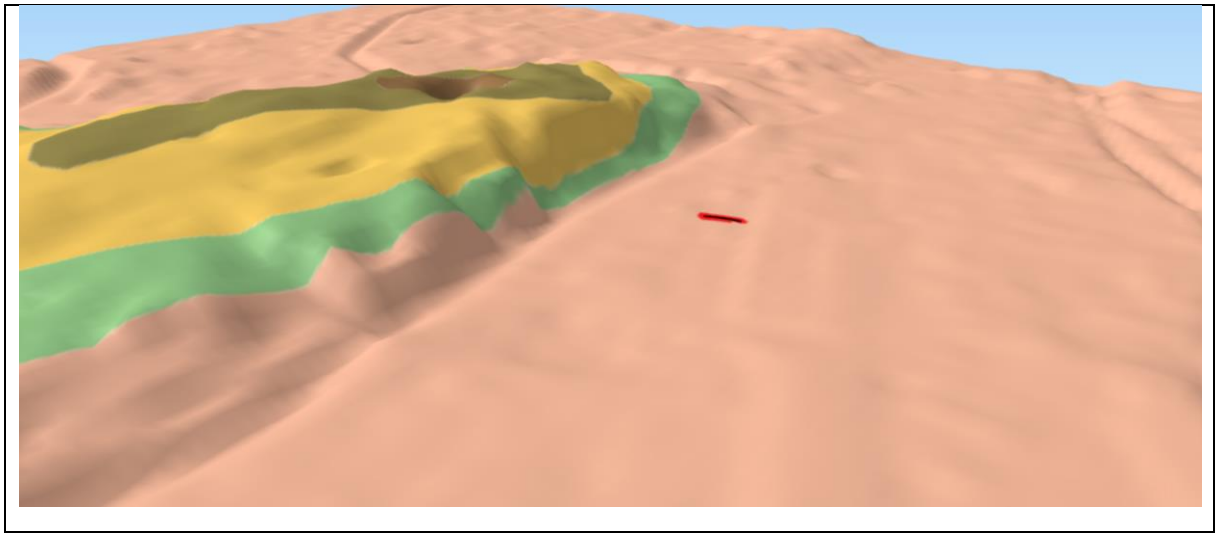

Figuur 14: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:20.0000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2017)

3.2.3 TERTAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 15: Gedigitaliseerde tertairgeologische kaart (1:50.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2016).

Figuur 16: 2.5D van de getuigenheuvel van de Blandijnberg met aanduiding van het studiegebied (rood).

Het dagzomende tertiaire substraat ter hoogte van het studiegebied is het Lid van Vlierzele bestaande uit groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend, plaatselijk dunnen zandsteenbankjes, glauconiethoudend, glimmerhoudend.

Het lid is deel van de Formatie van Gentbrugge die afgezet werd door een vroeg-Eocene zee (-50mj jaar). Opmerkelijk is dat het lid van Ursel en de Formatie van Lede dagzomen ter hoogte van de Blandijnberg (ten westen van het studiegebied).

De Blandijnberg, ten westen van het studiegebied, is een langwerpige heuvel die als een rest van een oude tertiaire of pleistocene schiervlakte moet beschouwd worden. Aan de basis wordt deze heuvel ingesloten aan west- en oostzijde door de meanders van de Leie en de Schelde. In de top van de heuvel is klei van Asse aanwezig, terwijl in de flanken drie zandsteenbanken van het Lediaan als verstevigende elementen fungeren.

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	**Toelichting**
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	binnen archeologische zone
Landschapsatlas	Niet van toepassing
Beschermde monumenten	Relevant, cf. 4.2.1
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet van toepassing
Bouwkundige gehelen	Niet van toepassing
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2.3
Inventaris Historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet van toepassing
Wereldoorlog relicten	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, maar wel vermeld, cf. 4.3.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.3.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.5

Figuur 17: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 HISTORISCHE CONTEXT

De gunstige geografische ligging van Gent aan de samenloop van Leie en Schelde trok al sinds de steentijd, ijzertijd en Romeinse tijd menselijke bewoning aan. Op de Zandberg en langs de rivieroevers werden vroegmiddeleeuwse sporen vastgesteld. Het centrum van, Gent werd dan ook geklasseerd als archeologische zone.

Het belangrijkste keerpunt voor de stad was echter de stichting van twee kloosters, de latere Sint-Baaf- en Sint-Pietersabdijen in het begin van de 7e eeuw. Deze kloosters bezaten vele gronden rond de stad. Zo was het studiegebied en de omringende Muinkmeersen in bezit van de Sint-Pietersabij. De rijkdom van de abdijen trok bewoning aan waardoor zich rond deze abdijen belangrijke nederzettingen vormden. Voor de 9e eeuw ontstond mogelijk nog een 3e kern ter hoogte van de Zandberg, een droge zandrug op de linker Schelde-oever met bijhorende Portus Ganda.

De invallen van de Vikingen betekenden een onderbreking in de ontwikkeling van deze kernen. Net na de Vikinginvallen ontstond nog een 4e kern aan de westoever van de Leie. Deze kern bestond uit een aantal castrale gebouwen (toren, de Sint-Veerlekerk, grafelijk huis, scholen van het Sint-Veerlekapittel) en een nederzetting. Deze twee complexen zouden later uitgroeien tot het huidige Gravensteen en de wijk Patershol. Deze kern zou ouder zijn dan de her-ingebruikname van de oude Portus Ganda op de Zandberg gezien men kort na de Vikinginvallen koos voor de veiligheid van een nabije versterking. De oude portus bleef niet lang achter want in 941 werd hier de Sint-Janskerk, voorloper van de huidige Sint-Baaskerk, opgericht. De *burgus* ter hoogte van het Gravensteen en de Portus Ganda groeiden in de eeuwen daarop naar elkaar toe langs een as die vandaag de Hoogpoort vormt. Ook in de 10e eeuw werd met behulp van de Graven van Vlaanderen beide abdijen, die tijdens de Noormaninvallen zwaar beschadigd geraakten, terug opgebouwd.

De groei van Gent resulteert uiteindelijk in de aanleg van een watergordel rond te stad tegen 1100. Deze bestond uit een combinatie van natuurlijke en kunstmatige waterlopen waaronder de Reep, Ottogracht, Leie, Houtlei en Ketelgracht en vier toegangspoorten, Brabantpoort, Ketelpoort, Torenpoort en Steenbrugpoort. Daarnaast werden delen van de verdediging afgewerkt met gemetselde muren, torens en sluizen.

De blijvende economische groei gebaseerd op lakennijverheid en graanhandel ging gepaard met een blijvende bevolkingsgroei en in de loop van de 13e eeuw werden verschillende gebieden buiten de stadsmuren door de stad aangekocht en omwald. Hierbij viel ook het Sint-Pietersdorp en -abdij binnen de stadsversterking. Deze verdediging vormde geen aaneengesloten omheining. Voor de verdediging werd immers gerekend op inundatie van het omringend laagland door het afstellen van de verschillende sluizen die de stad rijk was(oa. Braamgat aan de Opperschelde, het Kuipgat aan de Leie en de Grote Spei aan de Nederschelde).

De nieuwe vestingen liepen langs de Leie in het zuidwesten, de Waldam en de Vogelenzanggracht in het westen en noordwesten, terwijl de Muide in het noordoosten door een vest werd ingesloten; in het oosten werd het Sint-Baafsdorp afzonderlijk omheind; in het zuidoosten werden de nieuwe stadsgronden omgeven door de Schepenvijver in 1254, het Klein Scheldeken in 1325, en een gracht tussen Keizerpoort- en Sint-Lievenspoort, in 1378-84 gegraven. Daarbij hoorde de Hoge Vest, die liep van Heuvelpoort naar de Bijloke ten zuiden van het Sint-Pietersdorp.

De verder groei van Gent werd rond de 14e eeuw echter vertraagd door tal van oorlogen en beroeringen. Het verloor zijn unieke handelspositie in de lakenhandel aan Brabant en Engeland en name tevens de leiding in de strijd voor Onafhankelijkheid van het Graafschap Vlaanderen ten opzicht

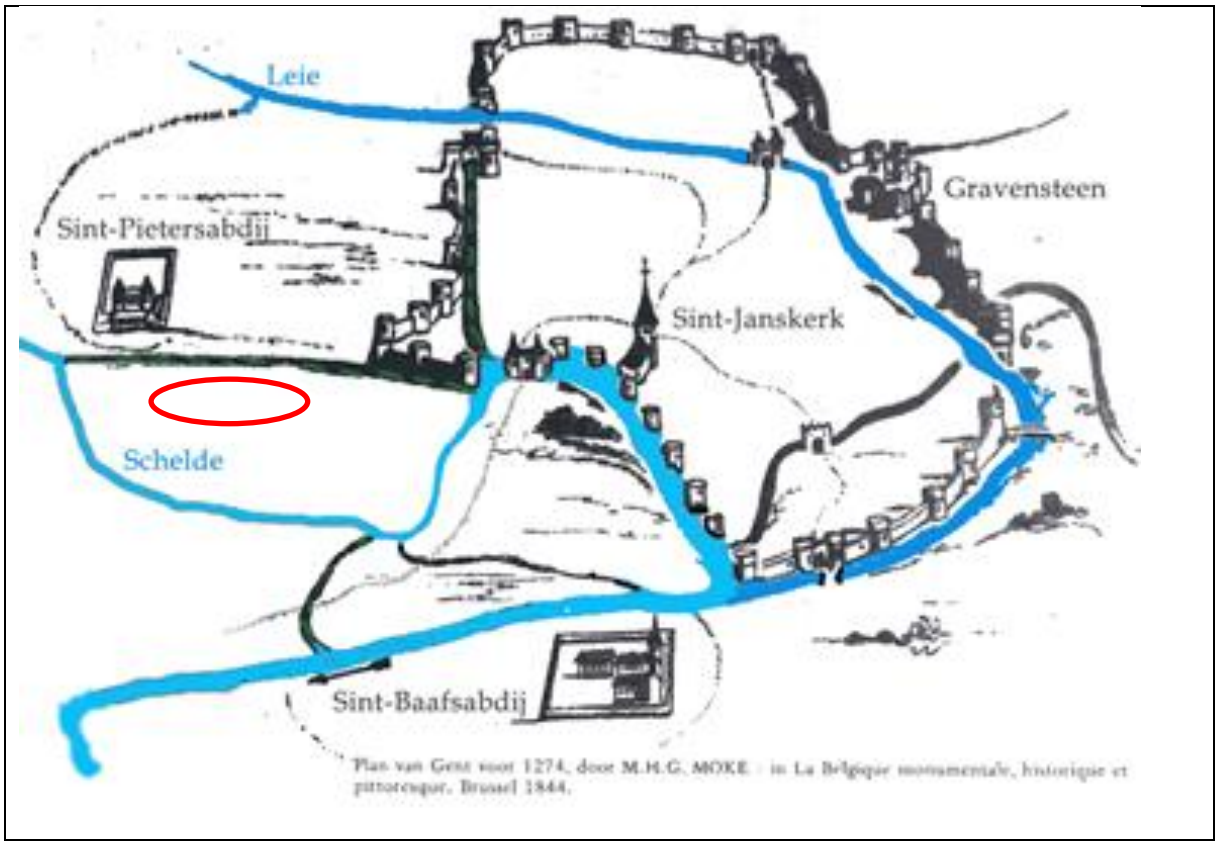
van Frankrijk. Ook onder de Borgondiërs kwam Gent in botsing met het centrale bestuur. Ondanks alles bleef het Gent echter voor de wind gaan.

Het was Karel V, zelf geboren te Gent, die de stad op de knieën kreeg. Dit leidde onder andere tot het afschaffen van de privileges van de ambachten en de afbraak van de Sint-Baafsabdij om plaats te maken voor een dwangburcht.

Tijdens de godsdienstoorlogen speelde Gent opnieuw een belangrijke rol. Het had een Calvinistisch bewind tussen 1577 en 1584. Onder de Spaanse dreiging werd de stad opnieuw versterkt. Deze nieuwe bastionnering volgde grotendeels de bestaande 13e-eeuwse omwalling maar de stad was op zijn terugweg. Mede door de migratie om religieuze en economische redenen daalde het bevolkingsaantal van de stad tot een dieptepunt. Pas vanaf de 17e eeuw begon terug een heropleving die wordt weerspiegeld in de stichting van verschillende kloosters, kerken, openbare gebouwen en burgerwoningen. Hét hoogtepunt van deze economische heropleving was de snelle industrialisering aan het einde van de 19e-eeuw. Gent groeide uit tot één van de leidende textielcentra van Europa. De bevolking verdubbelde op een halve eeuw, getuige hiervan nog de vele beluiken die de stad tot op vandaag bezit.

In de tweede helft van de 19e eeuw onderging het stadsbeeld tenslotte nog belangrijke wijzigingen. In context van een romantisch nationalisme, de wereldtentoonstelling van 1913 én de ideeën van E. Viollet-le-Duc (1814-1879) werden vele bouwwerken in het centrum, waaronder het stadhuis, Belfort, Lakenhal en Sint-Baafskathedraal) vrijgemaakt van bebouwing en gerestaureerd waarbij in sommige gevallen een vrij fantasierijke invulling werd gegeven aan de middeleeuwse stijlen (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

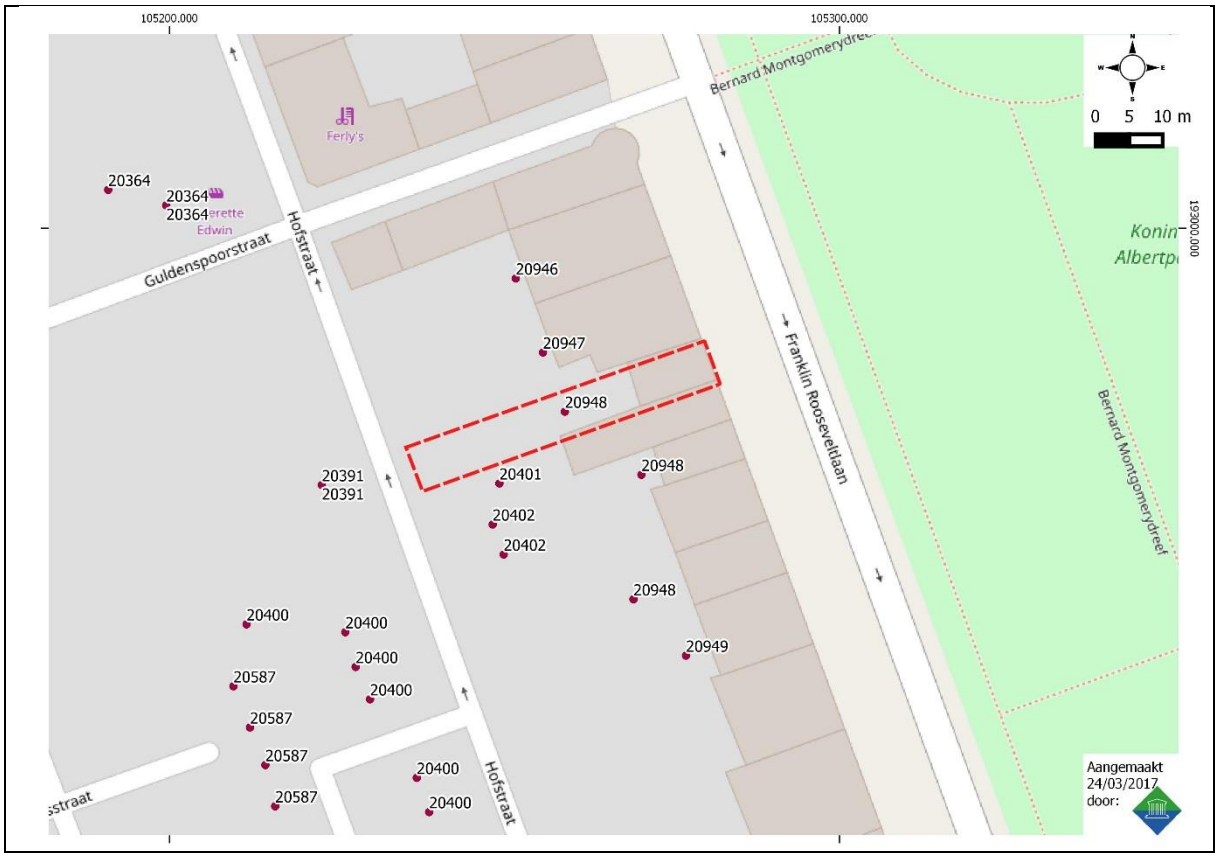
De locatie waar het onderzoeksgebied is gelegen kent een eigen interessante geschiedenis. Het onderzoeksgebied is gelegen in de zogenaamde dierentuinwijk. Met de Boulevard van den dierentuin, aangelegd tussen 1855 en 1857 (later de Frankin Rooseveltlaan) als centrale grote laan. Deze laan liep langs het zuidstation richting Sint Lievensvest langs de in 1851 opgerichte dierentuin. Tot op vandaag dragen meerdere straten in deze wijk een naam die verwijst naar de toenmalige dierentuin (Olifantstraat, Tijgerstraat, enzovoorts) Deze wijk is volop tot ontwikkeling gekomen tussen midden en eind 19de eeuw. Deze ontwikkeling kan gerelateerd worden aan het succes dat Gent kende tijdens de periode van industrialisatie en een voortrekkersrol innam in de textiel industrie.

Figuur 18: Schets van het 12e eeuwse Gent (zicht uit het oosten) met aanduidig van de belangrijkste kernen: De Sint-Baafsabdij, Sint-Pietersabdij, Gravensteen en Zandberg (Sint-Janskerk) (bron: Gent de Kuip 2017). Het studiegebied ligt nog buiten de stadsmuren (rood).

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Figuur 19: Weergave van de meldingen uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de buurt van het studiegebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016)

ID	Omschrijving	Datering
20948	Burgerhuizen	4e kwart 19e eeuw
20949	Neobarok herenhuis	1881
20402	Twee stadswoningen	onbekend
20401	Stadswoning	3e kwart 19e eeuw
20391	Stadswoningen met lijstgevels	onbekend
20400	Stadswoningen met lijstgevels	3e kwart 19e eeuw
20587	Steegbeluik	3e kwart 19e eeuw
20947	Herenhuis in Louis-Philippestijl	3e kwart 19e eeuw
20946	Herenhuis	3e kwart 19e eeuw
20364	Herenhuis en hoekhuis	3e kwart 19e eeuw

Het bouwkundig erfgoed in de omgeving van het studiegebied gaat niet verder terug dan de 2e helft van de 19e eeuw. De bewoning is namelijk gelinkt aan de oprichting van het Zuidstation in 1837. De Muinkmeersen, waarop het studiegebied zich bevind lagen daarna nog lange tijd braak. Pas in de tweede helft van de 19e eeuw zijn sporen van verkaveling te zien (zie Vandermaelenkaart).

Binnen het studiegebied komt één bouwkundig erfgoedelement voor. Het gaat om een onderkelderd enkelhuis van drie traveeën en drie bouwlagen, met zadeldak, uit vierde kwart 19de eeuw. Het huis heeft een bepleisterde en witgeschilderde lijstgevel op hoge arduinen plint met getraliede

keldervensters. Verder wordt de gevel gekenmerkt door rechthoekige muuropeningen en omlijste bovenvensters met versierde borstweringen of lekdrempelversiering. Ook is er een gemarkeerde middentravee: voor.

4.2.2 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 20: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 1000m

CAI	Omschrijving	Datering
176805	Emmaüskasteeltje	16e eeuw
156123	Losse munt	Romeinse tijd
152219	Losse silex 2 Greppels	Mesolithicum 6e-7e eeuw
333518	Concentratie Romeinse munten Voorbouw en atrium Ottoonse monnikenkerk Graven Afvalkuilen Graven O-L-Vrouwekerk	Romeinse tijd Volle middeleeuwen Volle middeleeuwen Eind 12e eeuw Onbepaald 15e tot 18e eeuw
333523	Losse silex Los aardewerk en metaal Kerk Keermuur Verschillende begravingen Mogelijke terrasmuur in hout	Mesolithicum Romeins Volle middeleeuwen Volle middeleeuwen Late middeleeuwen Late middeleeuwen

333655	Ottoonse en Gothische Kerk	Volle middeleeuwen
211744	Ophogingslagen Resten textielfabriek	Late middeleeuwen Nieuwste tijd
151119	Kerk	17e eeuw
333537	Stadspoort (vijfwindgatenbrug?)	14e eeuw
333538	Baksteen huis	t.p.q. Late middeleeuwen
333539	Afvalput/beerput	Onbekend
333535	Aardwerk	1500 tot 1900
333536	Latrines Versterkingstoren verwerkt in Begijnhof	Late middeleeuwen 14e eeuw

Figuur 21: overzichtstabel CAI

De archeologische meldingen in het studiegebied clusteren voornamelijk rond twee locaties. Enerzijds zijn er de sites op de oostflank van de Blandijnberg en anderzijds zijn er de meldingen ter hoogte van een lichte verhevenheid waarop de oostelijke stadsmuur was aangelegd. Hiertussen ligt tegenwoordig het Zuidkwartier waartoe ook het studiegebied behoord. Uit dit gebied zijn zo goed als geen archeologische meldingen gekend.

De Blandijnberg wordt gedomineerd door de Sint-Pietersabdij, gesticht in de 7e eeuw door Amandus. Dankzij vorstelijke steun werd de abdij zeer achtig, en kende verschillende bloei en wederopbouwperiodes die deels vertegenwoordigd worden door archeologische vondsten. Met de abdij groeide tevens het Sint-Pietersdorp uit tot een belangrijke bewoningskern. Uit de vroegste periode is weinig meer gekend dan enkele greppels aangetroffen bij opgravingen in de buurt van de huidige Sint-Pieterskerk (152219, 33518)).

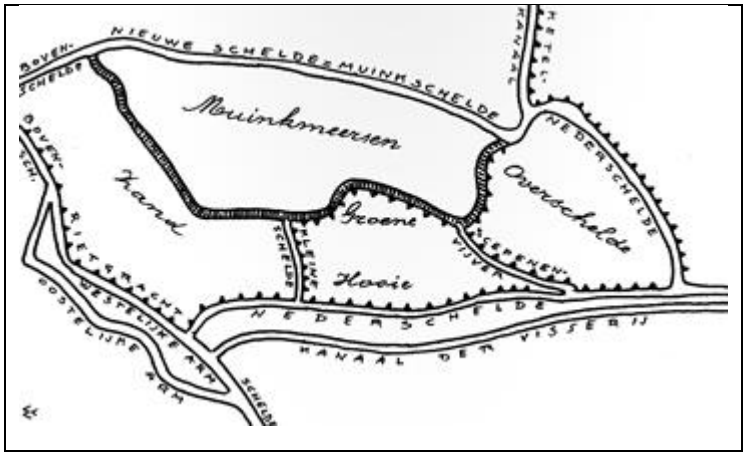
Een eerste bloeiperiode vond waarschijnlijk plaats onder Karel De Grote in de 9e eeuw. Deze bloei werd abrupt beëindigd toen de Noormannen. Hoewel het klooster, in tegenstelling tot de latere Sint-Baafsabdij, mogelijk gespaard bleef van vernielingen tijdens de Vikinginval van 851, werd het waarschijnlijk wel geplunderd door het Grote Leger van Noormannen in 879. Vanaf ten laatste 888 was het klooster echter terug in werking onder meer met volle steun van Arnulf I van Vlaanderen en zijn opvolgers van wie velen er lagen begraven.

Voor de 11de en de 12de eeuw kunnen we spreken van een ware bloeiperiode. De abten hadden wereldlijke, geestelijke en rechterlijke macht in het zogenaamde 'Sint-Pietersdorp' dat onafhankelijk was van de stad Gent tot 1796. Het dorp was gelegen tussen Ketelpoort, Kortrijksepoort, Walpoort en Heuvelpoort. In deze periode werd mogelijk ook de Ottoonse kerk waarvan bij opgravingen funderingen werden teruggevonden (333655), gesticht. De kerk kende verschillende verbouwingen en herbouwen, zo is er sprake van een gotische kerk (15e 16e eeuw) en de huidige Barokke kerk (17e-18e eeuw) (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

Opmerkelijk is dat bij verschillende archeologische werkzaamheden in de buurt van de Sint-Pieterskerk tevens verschillende oudere vondsten werden gedaan. Zo werden Romeinse munten en mesolithisch silex als losse vondsten aangetroffen, duidend op menselijke activiteiten gedurende deze periodes.

Een tweede cluster van archeologische vondsten bevindt zich langs de Lange Violettenstraat. De As Lange-Violettenstraat-Brabantdam-Brusselsepoortstraat is één van de oude invalswegen van Gent. Het loopt door een gebied dat sinds de vroege middeleeuwen de Groene Hoye werd geheten en ongeveer overeenkomt met het gebied tussen Nederschelde, Muinkmeersen, Vijfwindgatenpoort aan het klein Scheldeken. In 1290 werd de zuidoostelijke stadsversterking uitgebreid met een wal ter hoogte van het Klein Scheldeken (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017).

Een deel van de Groene Hoye werd reeds in 1240 door Johanna van Constantinopel geschonken aan de begijnen. Dit resulteerde in de oprichting van het nog bestaande O.-L.-Vrouw ter Hoye of Klein Begijnhof. Ter hoogte van de zuidoostelijk hoek van dit begijnhof zijn nog resten van de 13e-eeuwse versterking bewaard. Het gaat om een ronde toeren en delen van een bakstenen muur die tot de Vijfwindgatenpoort liep (211744, 333537, 333539, 333536).

Figuur 22: Schets van Gent (zich uit het oosten) met aanduiding van de belangrijkste middeleeuwse grachten. Het studiegebied lag waarschijnlijk ter hoogte van de Muinkmeersen (bron: Gentdekuip 2017)

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.3.1 DE 16DE EEUW

4.3.1.1 INTRODUCTIE

Voor Gent bestaan sinds de 16de eeuw waardevolle gedetailleerde stadskaarten. De meest representatieve kaarten voor dit onderzoek zijn *het panoramisch gezicht op Gent* uit 1534, het stadsplan van Jacob van Deventer uit 1559 en de *Civitates Orbis Terrarum* uit 1572.

4.3.1.2 HET PANORAMISCH ZICHT OP GENT, 1534

Het panoramisch gezicht van Gent is één van de oudste weergave van de stad Gent waarop het onderzoeksgebied zichtbaar is. Ondanks de datering van deze kaart de laatste vijf jaar in vraag werd getrokken, blijft deze voorstelling van Gent van wetenschappelijke waarde voor deze studie. Het *Panoramisch zicht op Gent* biedt de toeschouwer een luchtperspectief vanuit het noordoosten op het 16de-eeuwse Gent dat zich tot een relatief dicht bebouwde stadskern had ontwikkeld.

Het studiegebied ligt tijdens de 16e eeuw op vochtige meersen tussen de Oude schelde en de Muinkschelde. Op het schilderij wordt de permanente waterlast in het studiegebied en omringende Muinkmeersen duidelijk aangegeven. Er komt hier dan ook geen bewoning voor. Het gebied dat eigendom was van de Sint-Pietersabdij deed dienst als bleekweide voor textiel.

.

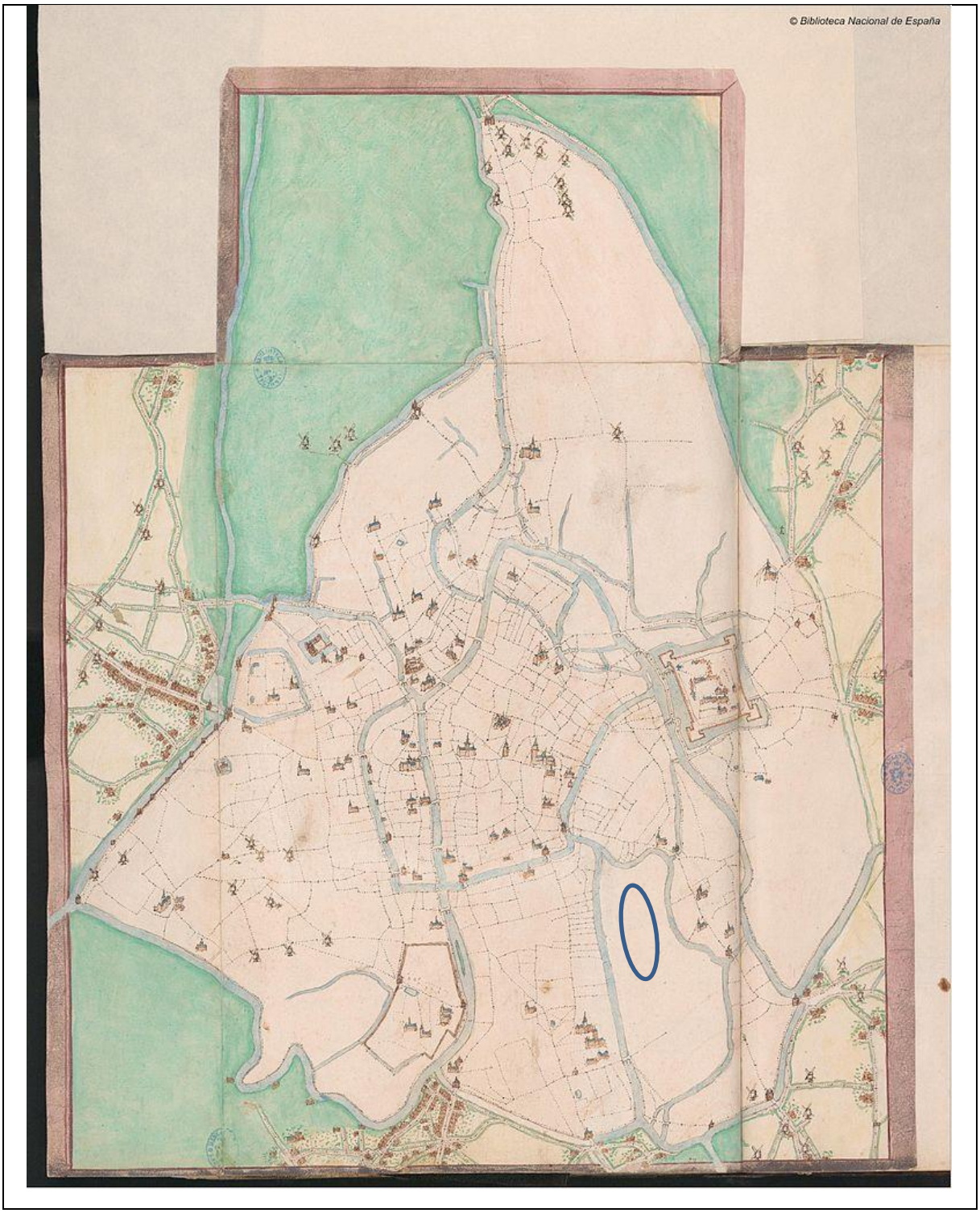

Figuur 23:Het *Panoramisch zicht op Gent* met aanduiding van het studiegebied (Blauw) (Lukasweb.be 2017)

4.3.1.3 HET STADSPLAN VAN JACOB VAN DEVENTER, 1559

Het stadsplan van Jacob van Deventer, met de Spaans Kasteel, gelegen in het oosten van de stad, dateert uit 1559. Het plan geeft een mooi overzicht van de stad Gent. Het studiegebied ligt in die periode waarschijnlijk nog onder weiland gezien geen enkele indicatie van bebouwing wordt gegeven op de kaart.

Voor de aanleg van het Spaans Kasteel werden grote delen van de Sint-Baafsabdij en Sint-Baafsdorp ontmanteld.

Figuur 24: Stadsplan van Jacob van Deventer, 1559, met aanduiding van het onderzoeksgebied (Bibliotheca Digital Hispanica 2016)

4.3.1.4 *CIVITATES ORBIS TERRARUM, 1572*

Oorspronkelijk van Antwerpen, vluchtte Frans Hogenberg naar Keulen in Duitsland waar hij een cartografische drukkerij-uitgeverij oprichtte. Samen met Georg Braun werkte hij aan een stedenatlas met plattegronden, stadsaanzichten en –beschrijvingen, waarvan in 1572 de eerste editie verscheen, de Civitates Orbis Terrarum. Omwille van zijn succes, verscheen er tot 1618 nieuwe delen en omvat in totaal 546 kaarten en stadsgezichten van belangrijke steden in Europa, Afrika en Latijns-Amerika. De

uitgaves waren oorspronkelijk in zwart-wit maar konden op verzoek voor een prijsje worden ingekleurd.

Het studiegebied is nog steeds gelegen in vochtige meersgronden.

Figuur 25: Civitates Orbis Terrarum (trav. 15 Gandauum), 1572, met aanduiding van het onderzoeksgebied. Uit: Braun G., Hogenberg F. & Novellanus S., *Bescheibung vnd Confractur er vornembster Stät er Welt*, band 1, 1582. (Universitäs bibliothek Heidelberg)

4.3.1.5 *CONCLUSIE 16DE EEUW*

Uit de geselecteerde historische kaarten van de 16de eeuw kan er vastgesteld worden dat de stad Gent in deze periode een zeer dens bewoon centrum had. Toch bleven uitgestrekte percelen *intra muros* bewaard. Deze gebieden bestonden uit vochtige lagergelegen weilanden die mogelijks periodiek overstroomden. Ook het studiegebied ligt in een dergelijk gebied. Is voor de 16e eeuw geen enkele indicatie van bewoning of enige andere functie dan weiland.

4.3.2 DE 17DE EEUW

4.3.2.1 *INTRODUCTIE*

Voor de 17de eeuw werd er slechts één historische kaart gevonden die gedetailleerd genoeg was om informatie te verschaffen over het onderzoeksgebied.

4.3.2.2 *FLANDRIA ILLUSTRATA, 1641-1644*

In 1641 verscheen het cartografisch en histografisch werk van de Vlaamse kapittelheer Antonius Sanderus met beschrijvingen van steden, dorpen, graven en bisschoppen uit het voormalig graafschap Vlaanderen met kaarten of tekeningen van bepaalde steden of dorpen. Al wordt tegenwoordig de objectiviteit van de schriftelijke beschrijvingen in vraag gesteld, blijft *Flandria Illustrata* een belangrijke bron voor het iconografisch materiaal.

Gent wordt in de *Flandria Illlustrata* weergegeven met nieuwe, gebastonneerde versterkingen. Deze werd aangelegd tijdens het Calvinistisch bewind in Gent (1577-1588). De omwalling volgt voor een groot deel het tracé van zijn 13e-eeuwse voorganger. Voor het studiegebied verandert er echter weinig.

Figuur 26: Kaart van Gent van Antonius Sanderus met aanduiding van het onderzoeksgebied. Uit: Sanderus, *Flandria Illustrata*, 1641-1644 (Universiteitsbibliotheek Universiteit Gent)

4.3.3 VANAF DE 18DE EEUW

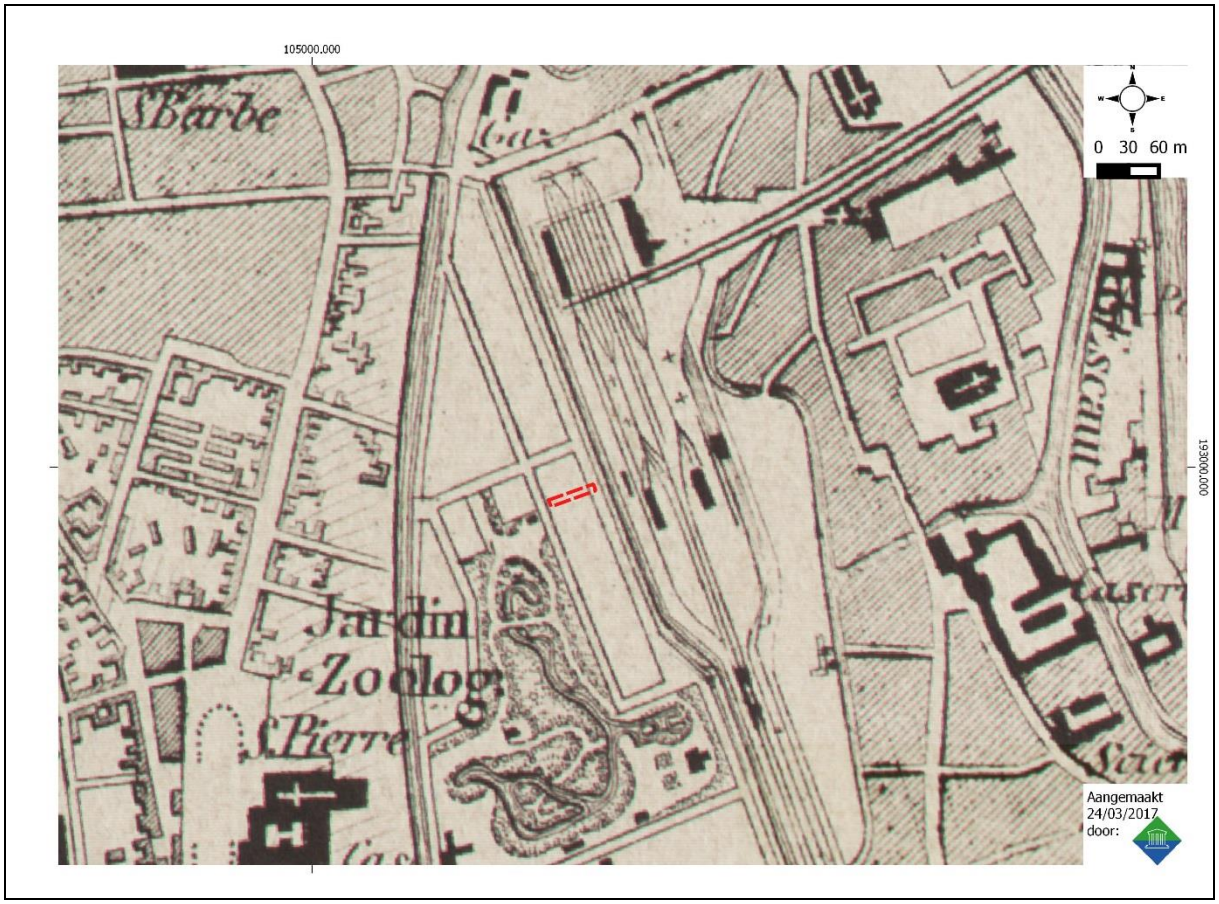
4.3.3.1 *FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)*

Figuur 27: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2016)

De kaart van Ferraris geeft een gedetailleerde inkijk in landindelingen, landgebruik en nederzettingspatronen aan het eind van het Ancien Régime (18e eeuw). Het studiegebied bevindt zich nog steeds in vochtig weiland dat intensief wordt gedraineerd door middel van perceelsgreppels.

4.3.3.2 *VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)*

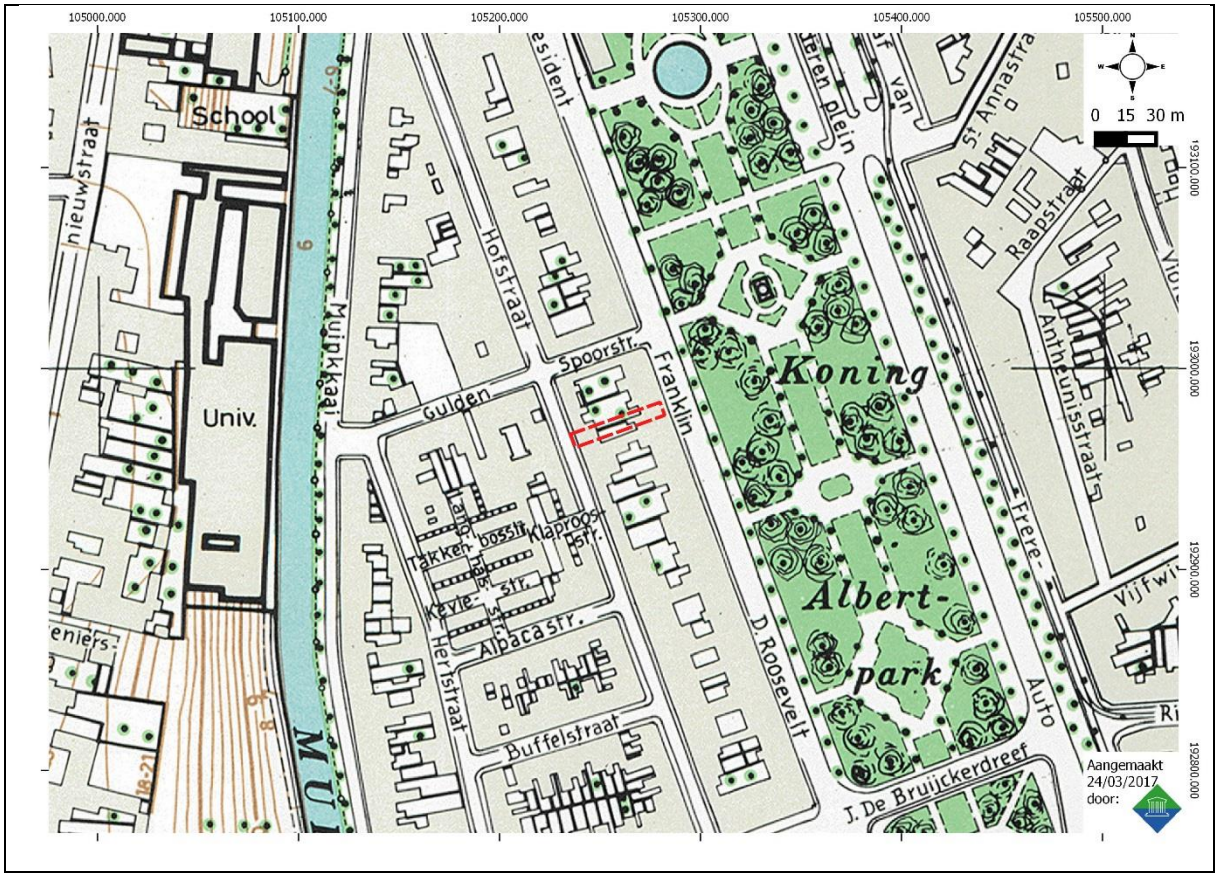
Figuur 28: Vandermaelen kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2016)

De Vandermalenkaart geeft een overzicht van het landgebruik en de nederzettingspatronen tijdens de 19e eeuw. Het landschap in de omgeving van het studiegebied is compleet veranderd. Na de oprichting van het Zuidstation (1837) raakte de omgeving voor het eerst verkaveld en bebouwd. Net ten zuiden van het studiegebied werd een zoo opgericht (1851). De percelen aanpalend aan de Dierentuinlaan (voorganger van de F. Rooseveldlaan) zijn op de Vandermalenkaart reeds bouwrijp gemaakt maar schijnbaar nog niet bebouwd. Hier zullen niet veel later herenhuizen in neoclassicistische stijl verrijzen. Daarnaast worden in de buurt ook verschillende beluiken opgericht.

4.3.3.4 *ANDERE RELEVANTE BRONNEN*

In 2016 werd door SUM projects een doorgedreven studie uitgevoerd met als onderwerp het huidige gebouw aan de Franklin Rooseveltlaan 239. In deze studie is het huidige gebouw volledig onderzocht naar stabiliteit – algemene toestand en erfgoed waarden. Bij deze studie is het volledige gebouw opgemeten door een landmeter en kamer per kamer beschreven, geregistreerd en gefotografeerd. In het kader van dit onderzoek is ook een beperkte historische en archief studie uitgevoerd. Uit deze studie kwam onder meer naar voor dat de onderzoekslocatie tot de bouw van de huidig aanwezige woning (1855-1857) onbebouwd was gebleven.

4.3.3.5 *RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN*

Figuur 29: Topografische kaart ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970) met weergave van het studiegebied (rood) (bron: Cartesius 2016).

Na het afschaffen van het Zuidstation (1928) ten gunste van het nieuw opgerichte Sint-Pietersstation wordt het Koning Albertpark aangelegd.

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het spreidingspatroon van archeologische vindplaatsen sterk afhankelijk is van de fysieke eisen die werden gesteld aan het landschap.

Voor pre-agrarische gemeenschappen (paleolithicum t/m mesolithicum) was een ecologisch divers landschap belangrijk. De mens trok zijn tijdelijke kampementen meestal op langs overgangszones van nat naar droog, zoals bijvoorbeeld op droge zandruggen in beekvalleien. In dergelijke gradiëntzones zijn namelijk de rijkste en meest diverse voedingsbronnen aanwezig en was drinkwater binnen handbereik. Een dergelijke gradiëntzone was mogelijk aanwezig in de Benedenschelde.. Zo werd onder meer in de buurt van de Sint-Pietersabdij een verzameling vuurstenen werktuigen opgegraven (*ex situ*) die de aanwezigheid bevestigen van omstreeks 9600-9000 v. Chr. rondtrekkende mensen. De quartairgeologische sequentie van de Scheldevallei ter hoogte van het studiegebied verraadt bovendien dat bedekte Weichseliaanafzettingen voorkomen in de regio. Dergelijke eolische zandige

leemgronden vormden lokale ophogingen die boven de vochtige riviervallei uitstaken en *foci* van bewoning konden vormen. Deze landschapselementen of delen ervan zijn later bedekt door alluvium uit de Schelde die de sites heeft beschermd tegen degradatie.

Bij de introductie van landbouw werd de geschiktheid van de bodem voor het plegen van akkerbouw een cruciaal criterium. De eerste akkers werden op de vruchtbaarste en eenvoudigst te bewerken gronden aangelegd. Hoewel de bodems ter hoogte van het studiegebied niet zijn gekarteerd op de bodemkaart, doen historische kaarten vermoeden dat de terreinen bestonden uit vochtige alluviale afzettingen die slechts na intensieve drainage dienst konden doen als weiland. De eerste landbouwers lieten deze gronden dan ook vermoedelijk links liggen.

De eerste *in situ* indicatie van menselijke activiteiten nabijheid van het studiegebied stammen pas uit de Romeinse tijd onder vorm van verschillende munstschatten en aardewerkconcentraties. Ter hoogte van de Dendermondsesteenweg op de samenvloeiing van Schelde en Leie zou dan ook Romeinse *vicus* aanwezig geweest zijn die werd bewoond tussen ca. 50 en 350. In tegenstelling tot de locatie van de *vicus* is het studiegebied echter te vochtig voor bewoning en vermoedelijk kunnen we uit deze periode niet meer verwachten dan sporen van economische activiteiten zoals drainagegrachten, bijgebouwen, waterputten of sporen van ambachtelijke activiteiten.

Het ontstaan van Gent kan terug getraceerd worden tot de 7e eeuw, wanneer de Sint-Pieterabdij en Sint-Baafsabdij gesticht worden. Deze smolten later samen met twee andere kernen rond het Gravensteen en de Zandberg tot een druk bebouwde stadskern. Het Sint-Pietersdorp bleef hierin echter tot in de 18e eeuw een zelfstandige entiteit die verschillende perioden van bloei doormaakte, Getuige hiervan vele opeenvolgende bouwfasen en rijke archeologische vondsten die werden vastgesteld bij opgravingen op de Blandijnhelling ten westen van het studiegebied. Het studiegebied en omringend Muinkmeersen waren eigendom van deze abdij. Uit cartografische bronnen blijkt dat de de weiden zeker sinds de 16e eeuw in gebruik waren als bleekweiden. Dergelijke activiteiten laten echter weinig sporen na anders dan drainagegrachten en aan het bleken gerelateerde bijgebouwen en structuren. Het studiegebied bleef zeker onder weiland liggen tot bij de oprichting van het Zuidstation en bijhorende urbane ontwikkeling vanaf de 19e eeuw. In deze periode komt ook voor het eerst bebouwing voor in het studiegebied onder de vorm van een nog bestaande neoclassicistische burgerwoning.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier voornamelijk uit het aantreffen van sporen van rurale bewoning. Hoewel hiervan geen indicaties zijn, kunnen sporen en vondsten uit oudere periodes niet geheel worden uitgesloten.

-De ligging van het studiegebied binnen de archeologische zone van de stad Gent maar buiten het historisch centrum, in een wijk die was vanaf midden 19de eeuw tot ontwikkeling is gekomen, doet vermoeden dat de kans op het aantreffen van aanwezige middeleeuwse stadsontwikkelingssporen zo goed als nihil is.

-Historisch cartografisch onderzoek wijst uit dat het studiegebied tot de 19e eeuw grotendeels onbebouwd is. Dit is een gunstige situatie voor de bewaring van rurale archeologische sporen. Het toont wel aan dat de kans op het aantreffen van archeologische relevante stedelijke bewoningssporen onbestaande is.

-Historisch cartografisch onderzoek wijst uit dat de bestaande bebouwing op het studiegebied van geen grote historische en archeologisch waarde kunnen zijn gezien ze terug gaat tot de 19e eeuw.

Hierbij komt dat in 2016 door SUM Projects reeds een volledige studie van het huidige aanwezige gebouw is uitgevoerd. Verder onderzoek van dit gebouw zou tot geen enkele meerwaarde meer leiden.

- De kans bestaat dat er archeologisch sporen die verband houden met een rurale context kunnen worden aangetroffen. Voor archeologische relevante sporen die verband houden met de stedelijke ontwikkeling van de stad Gent lijkt deze kans zo goed als onbestaande.

-De keuze voor paalfunderingen heeft tot gevolg dat de toekomstige funderingen een relatief beperkte impact heeft op het bodemarchief en als lokale verstoring kan worden gezien.

- Rekening houdende met de beperkte oppervlakte van het perceel, het feit dat een relevant percentage behouden zal blijven als tuinzone, de huidige woning reeds voor een groot deel onderkelderd is en reeds een verstoring van het bodemarchief tot op minstens 1.5 meter heeft veroorzaakt lijdt tot de conclusie dat rekening houdende met een kosten baten analyse en de zeer geringe kans op kennisvermeerdering er een vrijgave van het onderzoeksgebied wordt geadviseerd.

5.3 SAMENVATTING

Naar aanleiding van een nieuwbouwproject aan de Franklin Rooseveltlaan 239 en de Hofstraat te Gent, werd een archeologische bureaustudie uitgevoerd door ABO NV. Op basis van beschikbare inventarissen en cartografische bronnen werd een landschappelijke en archeologische analyse gemaakt van het terrein teneinde de impact van de geplande bouwwerken op het archeologisch archief in te schatten.

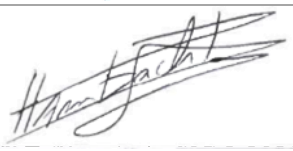
Landschappelijk gezien ligt het studiegebied op een zeer gunstige locatie voor jager verzamelaar. Sites in de buurt van water werden door deze gemeenschappen geprefereerd door hun grote rijkdom aan voedselbronnen en de aanwezigheid van water

Hierna zijn geen indicaties van bewoning noch van andere menselijke activiteiten gekend tot in de 19de eeuw op de onderzoekslocatie. Pas na de opmars tijdens de industriële revolutie werd dit gedeelte van de stad Gent ontwikkeld voor bewoning

Een groot deel van het studiegebied ligt er tot de 19^{e} eeuw onverstoord bij. De geplande graafwerken zullen bijgevolg een impact hebben op het archeologisch archief. Echter door de beperkte oppervlakte van het terrein, de beperkte bodemingrepen qua oppervlakte en de reeds aanwezige verstoringen door de eerdere bouw van een burgerhuis en het oprichten van 2 garages wordt het potentieel op kennisvermeerdering laag tot zeer laag ingeschat.

Rekening houdende met de beperkte oppervlakte van het perceel, het feit dat een relevant percentage behouden zal blijven als tuinzone, de huidige woning reeds voor een groot deel onderkelderd is en reeds een verstoring van het bodemarchief tot op minstens 1.5 meter heeft veroorzaakt lijdt tot de conclusie dat rekening houdende met een kosten baten analyse en de zeer geringe kans op kennisvermeerdering er een vrijgave van het onderzoeksgebied wordt geadviseerd.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		05/04/2017
Patrick Hambach	Director		05/04/2017
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		05/04/2017
Jan Coenaerts	Senior Archeoloog/ Projectmanager		05/04/2017
Anouk Van der Kelen	Senior Archeoloog/ Projectmanager		05/04/2017

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 26 maart 2017).

Cartesius 2016: Topografische kaart 1933/1883 [online], http://cartesius.be/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7BBDE85A1A-9065-4DD4-94DB-6B7E8ECCCE9D%7D (geraadpleegd op 26 maart 2017)

Crombé Ph. 2006: Van Toendrajager tot jager-visser-boer. *Belgische tijdschrift voor geografie,* 2006, 3, p. 295-306.

Geoportaal onroerend Erfgoed: Centraal Archeologische Inventaris [online], geo.onroerenderfgoed.be (geraadpleegd 26 maart 2017)

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (orthofoto's 1971/2015; GRB, topografische kaart (klassieke reeks)) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 maart 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 maart 2017).

Geopunt Vlaanderen 2016: Bodemkaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 september 2016).

Inventaris Onroerend Erfgoed: Inventaris bouwkundig erfgoed [online], (geraadpleegd 26 maart 2017).

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online],. www.ngi.be (geraadpleegd op 26 maart 2017).

Lievevrouw,P., et al, 2016: 93551 Franklin Rooseveltlaan 236, Gent Onderzoeksrapport, SUM Projects, Brussel

Van Ranst E & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Gent: Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent.